

V.3 PARTNERSTWO

Metoda pracy Zintegrowana Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich opracowywana była przez wybranego w przetargu wykonawcę, w toku uspołecznionego procesu z udziałem przedstawicieli sektora publicznego, gospodarczego i społecznego. Metoda planowania partnerskiego pozwoliła na połączenie wysiłków ekspertów i decydującego wkładu ze strony odbiorcy strategii, tj. społeczności regionu, a poprzez liczne bezpośrednie kontakty uczestników procesu - na silne zaangażowanie się uczestników w budowę Strategii i identyfikację z rezultatami ich własnej pracy.

Proces planowania był procesem dynamicznym, realizowanym w formie publicznych dyskusji, warsztatów, eksperckich prac kameralnych i konsultacji. Prace nad strategią trwały 5 miesięcy i przebiegały zgodnie z harmonogramem, a kluczowymi elementami prac były:

- Cykl 11 spotkań informacyjnych
- Cykl 6 warsztatów tematycznych
- Prace kameralne nad rozwinięciem Strategii
- Konsultacje projektu Strategii z organami LGD.

Spotkania informacyjne

Uczestnictwo Wstępnym etapem realizacji Pilotażowego Programu Leader+ „Koniec z biernością – wykorzystanie walorów Pojezierza Gostynińskiego szansą rozwoju lokalnego”, w tym prac nad ZSRW, były spotkania informacyjne w 11 gminach Stowarzyszenia Gmin Turystycznych Pojezierza Gostynińskiego w dniach 17.X – 7.XI. 2005 r. Informacje o spotkaniach rozpowszechniane były przez właściwe urzędy gminy, sołtysów (350 plakatów, 5000 szt. ulotek, 5000 szt. folderów informacyjnych) oraz przez SGTPG. W spotkaniach, prowadzonych przez przedstawicieli SGTPG i ekspertów, uczestniczyli przedstawiciele lokalnych środowisk, w szczególności sektora publicznego, gospodarczego i społecznego. Dokumentację spotkań zawarto w Załączniku 4.

LEADER+ Każde spotkanie rozpoczynała prezentacja programu LEADER+, jego cech, celów i zasad realizacji oraz korzyści płynących z uczestnictwa w programie. Uczestnikom przedstawiono przykłady projektów programu LEADER zrealizowanych w Europie. Podsumowaniem prezentacji była ocena przez uczestników spotkania cech programu LEADER+. Wg wyników

przeprowadzonych głosowań najistotniejsze znaczenie dla potencjalnych beneficjentów programu ma lokalne finansowanie i zarządzanie (23% oddanych głosów) oraz partycypacyjny sposób podejmowania decyzji na szczeblu lokalnym (18% głosów). Wyniki przeprowadzonych badań prezentuje Tabela V.2.

Tabela V.2 Znaczenie cech programu lider według uczestników spotkań informacyjnych (punkty od 1 do 7 odpowiadają uszeregowaniu cech na podstawie wyników głosowań w poszczególnych gminach; 7 pkt – cecha, która zdobyła najwięcej głosów, 1 pkt – cecha, która zdobyła najmniej głosów)

	CECHA	RAZEM	Baruchowo	Gąbin	Gostynin	Hów	Kowal	Łąck	Nowy Duninów	Sanniki	Słubice	Szczawin Kościelny	Włocławek
1.	Lokalne finansowanie i zarządzanie	58	7	7	7	6	7	6	6			7	5
2.	Podejście oddolne	45	4	5	4	7	1	5	6			6	7
3.	Partnerstwo (LGD)	42	6	4	6	3	5	4	4			4	6
4.	Innowacja	37	1	6	3	5	3	3	7			5	4
5.	Podejście terytorialne	32	5	3	5	2	4	7	1			2	3
6.	Współpraca i sieciowanie	24	2	2	2	4	6	1	2			3	2
7.	Zintegrowane podejście	16	4	1	1	1	2	2	3			1	1

LGD

W kontekście planowanego uczestnictwa regionu w dalszych odsłonach programu Leader wstępnie omówiono zamiar powołania Lokalnej Grupy Działania (LGD), w tym możliwe cele i zasady jej funkcjonowania, oraz dokonano identyfikacji potencjalnych partnerów LGD.

Tematy wiodące

W drodze głosowania uczestników, w każdej z gmin ustalono tematy wiodące Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich, określającej strategiczne cele i sposoby ich realizacji. We wszystkich gminach zdecydowaną przewagę zyskały tematy „Poprawa jakości życia” i „Wykorzystanie zasobów naturalnych i kulturowych”. Po podsumowaniu głosowań z wszystkich gmin w ten sposób, że temat najpopularniejszy w danej gminie otrzymywał 2 punkty, drugi w kolejności 1 punkt a o pozostałe – 0 punktów, otrzymano następujące wyniki:

- innowacja - 2,0
- poprawa jakości życia na obszarach wiejskich – 14,0
- podnoszenie wartości lokalnych produktów – 0,0
- wykorzystanie zasobów naturalnych i kulturowych - 17,0.

- SWOT** W toku dyskusji prowadzonej na zasadzie burzy mózgów uczestnicy spotkań analizowali mocne i słabe strony swoich gmin oraz szanse i zagrożenia ich rozwoju w kontekście wybranych tematów wiodących.
- Projekty** Dokonana przez uczestników wstępna diagnoza ich gmin stanowiła podstawę do dyskusji na temat pożądanego kierunku działania w przyszłości. Wymiana poglądów zaowocowała szeregiem wstępnych, przykładowych propozycji projektów do realizacji w ramach dalszych odcinków programu Leader lub niezależnie od programu.
- Nabór do warsztatów** Przeprowadzona w 11 gminach akcja informacyjna miała na celu pozyskanie jak największej liczby sprzymierzeńców przedsięwzięcia i przygotowanie uczestników do kolejnego etapu opracowania strategii, jakim był cykl sześciu warsztatów tematycznych. W czasie spotkań osoby zainteresowane uczestnictwem w warsztatach wypełniały karty zgłoszeniowe, na podstawie których następnie rozsyłano zaproszenia na warsztaty.

Warsztaty tematyczne

- Kultura** *Warsztaty tematyczne zespołu ds. dziedzictwa kulturowego* odbyły się w dniach 17-18 listopada 2005 r. w Zielonej Szkole w Sendeniu Małym, na terenie gminy Łąck (Załącznik 5). W pracach zespołu uczestniczyło 35 osób. Zajęcia prowadzili m. in. antropolog kultury Witold Wojciech Pieniążek, Lesław Urbankiewicz z Włocławskiego Centrum Edukacji Ekologicznej oraz Piotr Kwiatkowski, przedstawiciel wykonawcy Strategii. Spotkanie otwierała prezentacja uczestników i określenie roli i miejsca warsztatów w programie LEADER+ i w tworzeniu strategii. Wprowadzeniem do prac nad dziedzictwem kulturowym był wykład Wojciecha Pieniążka nt. jego elementów oraz metod i technik umożliwiających spójne i skuteczne działanie w tej dziedzinie. W kolejnym etapie uczestników spotkania podzielono na 3 grupy tematyczne, zajmujące się diagnozą wartości i stanu poszczególnych obszarów dziedzictwa kulturowego, oceną aktualnego stopnia wykorzystania dziedzictwa dla rozwoju lokalnego oraz oceną możliwości wykorzystania dziedzictwa dla rozwoju lokalnego (szanse/bariery). Praca w zespołach pozwoliła na zarysowanie celów strategicznych ZSROW i zdefiniowanie celów operacyjnych odnoszących się do ochrony dziedzictwa kulturowego i aktywizacji życia kulturalnego na wsi. Drugi dzień spotkania rozpoczynał wykład dot. celów i kierunków wydatków publicznych na kulturę w Europie,

etapów powstawania projektów, analizy i oceny zasobów dziedzictwa kulturowego oraz publikacji, wydawnictw, albumów dokumentujących zagadnienia dziedzictwa kulturowego. Uczestnicy zostali następnie podzieleni na grupy wg podziału terytorialnego, w których dokonali analizy i oceny własnych zasobów w tym: krajobrazu (wiejski, miejski, przemysłowy), architektury (sakralna, wiejska, chłopska, miejska, przemysłowa, „mała”), dziejów (wydarzenia historyczne, legendy, podania, literatura), ludzi (postacie historyczne, twórcy, politycy, działacze społeczni), kultury (sztuka, folklor, obyczaje, obrzędy, stroje, gwara, religia), instytucji i organizacji (rządowe, samorządowe, NGO). Podsumowaniem pracy zespołowej było opracowanie propozycji listy projektów mających na celu jak najlepsze wykorzystanie dziedzictwa kulturowego dla zrównoważonego rozwoju wsi.

Rolnictwo

Warsztaty tematyczne zespołu ds. rolnictwa ekologicznego odbyły się w dniach 23-24 listopada 2005 r. w Zielonej Szkole w Sendeniu Małym na terenie gminy Łąck (Załącznik 6). W pracach zespołu uczestniczyło 17 osób, z których większość stanowili rolnicy indywidualni. Zajęcia prowadzili m. in. Maria Osiecka i Sławomir Kowalski z Mazowieckiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego - oddział Płock oraz Piotr Kwiatkowski – przedstawiciel wykonawcy Strategii. Spotkanie rozpoczęła wykład temat „Rolnictwa ekologiczne w Polsce i krajach Unii Europejskiej prezentujący: Plan Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) – Działanie 4, pakiety ekologiczne w ramach Krajowego Programu Rolno-środowiskowego w tym wymogi Pakietu Rolnictwo Ekologiczne, zasady Zwykłej Dobrej Praktyki Rolniczej oraz warunki ubiegania się o certyfikat gospodarstwa ekologicznego. W następnej kolejności podzieleni na grupy uczestnicy dokonali diagnozy sytuacji w rolnictwie regionu, ze szczególnym uwzględnieniem możliwości rozwoju rolnictwa ekologicznego. Wreszcie, przyjęto cel strategiczny „Ekologizacja rolnictwa” a w ramach tego celu sformułowano cele operacyjne. W drugim dniu uczestnicy wysłuchali wykładu na temat szczegółów aktualnie dostępnych pakietów rolno-środowiskowych. Kończącym elementem spotkania była praca w zespołach i dyskusja, mające na celu wyłonienie propozycji projektów w zakresie ekologizacji rolnictwa.

Turystyka

Warsztaty tematyczne zespołu ds. turystyki zintegrowanej odbyły się w dniach 29-30 listopada 2005 r. w Zielonej Szkole w Sendeniu Małym na terenie gminy Łąck (Załącznik 7). W pracach zespołu uczestniczyło 39 osób w tym przedstawiciele lokalnych władz, właściciele hoteli, pensjonatów i gospodarstw agroturystycznych. Zajęcia prowadzili m. in. Barbara Snopek z Mazowieckiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego - oddział Płock i Ludwik Ryncarz z Regionalnego Centrum Edukacji Ekologicznej w Płocku oraz Piotr Kwiatkowski, przedstawiciel wykonawcy Strategii. Spotkanie rozpoczął wykład na temat turystyki alternatywnej, turystyki na terenach wiejskich, agroturystyki i systemu kategoryzacji wiejskiej bazy noclegowej. Uczestnicy zostali podzieleni na grupy obszarowe w celu oceny posiadanych zasobów i możliwości ich wykorzystania a także diagnozy stanu turystyki w regionie. Kolejny dzień warsztatów otwierała prezentacja na temat zintegrowanej turystyki wiejskiej, po której grupy pracowały nad oceną znaczenia gospodarczego turystyki dla regionu, szacując, na podstawie swojej dogłębnej znajomości sytuacji branży w regionie, takie czynniki, jak: segmentacja rynku turystycznego wg kierunków geograficznych, grup społecznych i czasu pobytu, wielkość i struktura rodzajowa bazy noclegowej, stopień wykorzystania bazy noclegowej, liczba udzielanych noclegów, ceny i wydatki turystów korzystających z

poszczególnych rodzajów bazy oraz obroty regionu z tytułu turystyki. Ostatnią część warsztatów poświęcono sformułowaniu celu strategicznego i celów operacyjnych Strategii w odniesieniu do turystyki oraz dyskusji nad potencjalnymi projektami wspierającymi rozwój turystyki w regionie.

Środowisko

Warsztaty tematyczne zespołu ds. ochrony środowiska odbyły się w dniach 7-8 grudnia 2005 r. w Zielonej Szkole w Sendeniu Małym na terenie gminy Łąck (Załącznik 8). W pracach zespołu uczestniczyło 26 osób, w tym głównie przedstawiciele gmin i przedsiębiorcy. Zajęcia były prowadzone przez m.in. p. Katarzynę Brzozowską – Dyrektora Wydziału Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Gostyninie i p. Janinę Kawałczewską – Dyrektora Wydziału Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Płocku, a także Piotra Kwiatkowskiego, przedstawiciela wykonawcy Strategii. Spotkanie rozpoczął wykład z na temat podstaw prawnych i organów ochrony środowiska, obowiązków jednostek samorządu terytorialnego, organów sektora gospodarczego i mieszkańców gmin w zakresie ochrony środowiska oraz stanu środowiska w regionie. Następnie podzieleni na grupy uczestnicy warsztatów mieli za zadanie określenie zagrożeń środowiska regionu w kontekście jakości życia i ochrony mieszkańców, planów ekologizacji rolnictwa, planów rozwoju turystyki oraz ochrony walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Następnego dnia, po szczegółowym wykładzie na temat nowych regulacji w zakresie gospodarki odpadami, uczestnicy przystąpili do dyskusji, której efektem było określenie celów operacyjnych i propozycji projektów w ramach celu strategicznego „Skuteczna ochrona i racjonalne wykorzystanie dziedzictwa przyrody”.

Produkty regionalne

Warsztaty tematyczne zespołu ds. produktów regionalnych odbyły się w dniach 4-5 stycznia 2006 r. w Zielonej Szkole w Gorenium Dużym, na terenie gminy Baruchowo (Załącznik 9). W pracach zespołu uczestniczyło 24 osoby, w tym przedstawicielki kół gospodyń, artyści ludowi i rolnicy indywidualni. Zajęcia prowadzili Ewa Smuk-Stratenwerth, prezes Stowarzyszenia „Ziarno”, Maria Palińska, dyrektor Włocławskiego Centrum Edukacji Ekologicznej, oraz Piotr Kwiatkowski, przedstawiciel wykonawcy Strategii. Po krótkiej dyskusji na temat pojęcia produktów regionalnych uczestnicy uznali, że zawężenie go do definicji wynikającej z przepisów o przetwórstwie spożywczym będzie niecelowe i, że dla potrzeb warsztatów pojęcie wyrobów czy produktów regionalnych będzie obejmowało możliwie szeroki wachlarz produktów wyróżniających region lub w sposób szczególny związanych z tradycjami regionu. W ten sposób pole dyskusji rozszerzono a prace zespołu ukierunkowano na sformułowanie propozycji twórczego wykorzystania tak rozumianych produktów regionalnych do promocji regionu, dywersyfikacji

dochodów i rozwoju turystyki. W ramach warsztatów uczestnicy zapoznali się z zasadami formułowania projektów, metodami pozyskiwania prywatnych i publicznych środków na ich realizację oraz praktycznymi aspektami wdrażania i rozliczania projektów. Następnie uczestnicy formułowali własne, związane z produktami regionalnymi projekty, jakie chcieliby realizować na swoim terenie. Ciekawym i twórczym ćwiczeniem była synteza wielu zasygnalizowanych pomysłów tak, by na ich podstawie naszkicować potencjalnie bardzo atrakcyjny produkt turystyczny, jakim mogłyby być weekendowe zorganizowane wycieczki tematyczne, mieszczące się w nurcie turystyki kulturowej.

Informatyka

Warsztaty tematyczne zespołu ds. nowoczesnych metod zdobywania informacji odbyły się w dniach 19-20 stycznia 2006 r., w Gostyńskim Centrum Edukacji w Gostyninie (Załącznik 10). W pracach zespołu uczestniczyło 14 osób. Zajęcia prowadzili p. Ewa Durka i p. Wojciech Kiełbasa. Warsztaty informatyczne w większym stopniu niż pozostałe miały przede wszystkim charakter szkoleniowy. Uczestnicy pod okiem prowadzących nabywali w pracowni komputerowej podstawowych umiejętności z zakresu wykorzystania Internetu do zdobywania informacji, komunikowania się za pomocą poczty elektronicznej oraz korzystania z popularnych programów biurowych. Ważnym elementem zajęć były dyskusje na temat roli komputerów obecnie i w przyszłości, szczególnie w kontekście możliwości poprawy jakości życia na wsi poprzez ułatwienie dostępu do informacji, rynków pracy oraz edukacji. Uczestnicy zapoznali się, przedyskutowali i zaakceptowali zaproponowane przez wykonawcę Strategii kierunki działań w zakresie informatyzacji wsi oraz projekty do wdrożenia w ramach Schematu II.

Prace kameralne

Diagnoza

Wykonawca Strategii opracował rozdziały diagnostyczno-analityczne ZSRROW opierając się na możliwie szerokim wachlarzu źródeł informacji, począwszy od dokumentów gminnych (studia zagospodarowania przestrzennego, strategie rozwoju, plany rozwoju lokalnego itd.), poprzez dane i opracowania GUS oraz urzędów szczebla wojewódzkiego i powiatowego, dostępne wydawnictwa i zasoby internetu, po bogaty zasób informacji, opinii i ocen uzyskany od uczestników procesu planowania w trakcie spotkań i warsztatów.

Cele Cele strategiczne i operacyjne zostały niemal w całości wypracowane w trakcie zespołowej pracy uczestników warsztatów tematycznych. Wykonawca Strategii w ramach prac kameralnych dokonał jedynie bardziej szczegółowego opisu tych celów, umieszczając je w kontekście wyników diagnozy oraz sygnalizując, w dużej mierze również na podstawie prac warsztatowych, rodzaje projektów, jakie można by realizować w ramach poszczególnych celów.

Podprojekty Pomysły niemal wszystkich przewidzianych do realizacji w Schemacie II podprojektów pojawiły się w mniej lub bardziej szczegółowej formie już podczas warsztatów tematycznych. Rolą wykonawcy Strategii było spośród wielu propozycji wybrać te, które najlepiej przygotowują region i LGD do okresu 2007-2013 i spełniają kryteria kwalifikowalności oraz nadać luźnym pomysłom formę wykonalnych przedsięwzięć.

Konsultacje z Radą i Zarządem LGD

Koszewka Lokalna Grupa Działania, tj. Fundacja „AKTYWNI RAZEM”, została formalnie powołana dopiero w końcowej fazie prac nad Strategią, stąd siłą rzeczy oficjalne prezentacje i konsultacje Strategii z LGD rozpoczęły się późno. Należy jednak podkreślić, że niemal wszyscy członkowie Rady i Zarządu Fundacji bardzo wcześnie zaczęli wносить wkład w tworzenie Strategii, uczestnicząc w spotkaniach informacyjnych i warsztatach tematycznych. Pierwsza prezentacja, wówczas jeszcze niepełnej, Strategii miała miejsce w czasie jednego ze spotkań organizacyjnych przyszłych członków LGD, w dniu 15 grudnia 2005 r. w Koszewce, w gminie Łąck. Przedstawiono i omówiono wówczas cele strategiczne oraz cele operacyjne w ramach celów strategicznych 1 – 4, a także wstępne propozycje projektów do Schematu II, zgłoszone w czasie warsztatów. Przedstawione przez wykonawcę elementy Strategii zostały generalnie dobrze przyjęte przez zgromadzonych.

Łąck W dniach 26-29 stycznia 2006 r. w Łącku podczas imprezy sportowej Międzynarodowe Mistrzostwa Polski Juniorów w Badmintonie HORSE CUP by LACK, Stowarzyszenie Gmin Turystycznych Pojezierza Gostynińskiego przygotowało prezentację roboczej wersji Strategii członkom Lokalnej Grupy Działania.

Łąck W dniu 31 stycznia 2006 r. Strategia, ze szczególnym uwzględnieniem celów strategicznych, operacyjnych i proponowanych działań w ramach Schematu II, została przedyskutowana na forum Zarządu Stowarzyszenia Gmin Turystycznych Pojezierza Gostynińskiego. Wypracowane elementy Strategii zostały dobrze przyjęte przez władze Stowarzyszenia, będącego podmiotem wdrażającym Schemat I Programu Leader+.

Sanniki W dniu 13 lutego 2006 r. odbyło się zebranie założycielskie Fundacji „AKTYWNI RAZEM”, na którym powołano Radę i Zarząd Fundacji. W czasie spotkania nowo ukonstytuowanym organom Fundacji Wykonawca przedstawił projekt Strategii, przy czym w szczególności zostały omówione przede wszystkim podprojekty do realizacji w ramach Schematu II. W trakcie dyskusji obecni zgłosili pewne uwagi do przedstawionych propozycji, w tym pomysły dodatkowych podprojektów, natomiast generalnie wyniki dotychczasowych prac nad Strategią zostały przyjęte pozytywnie.

Korekty W ciągu następnych tygodni Wykonawca, w porozumieniu z przedstawicielami Zarządu Fundacji, dokonywał odpowiednich korekt projektu Strategii tak, aby możliwie najpełniej uwzględnić propozycje i uwagi zgłoszone podczas poprzednich spotkań.

Łąck W dniu 15 marca projekt Strategii został przedstawiony i przedyskutowany, ze szczególnym uwzględnieniem podprojektów przewidzianych do realizacji w Schemacie II, na wspólnym posiedzeniu Zarządu Stowarzyszenia Gmin Turystycznych Pojezierza Gostynińskiego oraz Zarządu Fundacji AKTYWNI RAZEM ciągu następnych tygodni Wykonawca, w porozumieniu z przedstawicielami Zarządu Fundacji, dokonywał odpowiednich korekt projektu Strategii tak, aby możliwie najpełniej uwzględnić propozycje i uwagi zgłoszone podczas poprzednich spotkań.

Łąck W dniu 25 marca 2006 r. w Łącku podczas Festynu Sportowo-Rekreacyjnego Samorządowców Stowarzyszenie Gmin Turystycznych Pojezierza Gostynińskiego przygotowało podsumowanie i prezentację I Schematu Pilotażowego Programu Leader+.

Dokumentacja Dokumentację spotkań organów Fundacji i Stowarzyszenia, na których omawiano Strategię, zawiera Załącznik 11.

Konsultacje w trakcie wdrażania ZSRW

Zasada ogólna Strategia w kształcie uchwalonym przez Radę Fundacji jest wynikiem wielomiesięcznego, uspołecznionego procesu planowania, przy czym w warstwie dotyczącej konkretnych przedsięwzięć (podprojektów do realizacji w ramach Schematu II) obejmuje okres zaledwie kilkunastu miesięcy. Przy tak ograniczonych ramach czasowych zmiany dotyczące podprojektów Schematu II siłą rzeczy musiałyby być konsultowane w węższym zakresie niż Strategia jako całość. Z tych oraz innych oczywistych powodów logistycznych jako zasadę przyjmuje się, że ewentualne rzutujące na realizację Schematu II zmiany w Strategii będą mogły być wprowadzane jedynie w celu zagospodarowania środków zaoszczędzonych w wyniku przeprowadzonych przetargów lub uwzględnienia zmian okoliczności zewnętrznych, które uniemożliwiałyby wdrażanie podprojektów w pierwotnie przyjętej wersji.

Konsultacje Wszystkie ewentualne propozycje zmian, o których mowa powyżej, będą przedstawiane przez Zarząd Radzie Fundacji po uprzednich konsultacjach, w dostępnych ramach czasowych, z najbardziej zainteresowanymi środowiskami. Przedkładając ewentualne propozycje dodatkowych podprojektów, mające na celu zagospodarowanie kwot zaoszczędzonych w przetargach, Zarząd będzie w pierwszej kolejności uwzględniał podprojekty sformułowane i konsultowane już na etapie tworzenia Strategii, lecz odrzucone z powodu braku środków.

Niezależnie od powyższego, w ramach realizacji Schematu II prowadzone będą konsultacje z uczestnikami poszczególnych działań na temat przebiegu wdrażania projektu. Będą one miały jednak raczej charakter przyczynku do ewaluacji projektu niż podstawy do wprowadzania zmian w Schemacie II.